

Gaudeamus Festival opent met reactie op De Staat van Andriessen

21/5/2024 | Van 4 t/m 8 september 2024 vindt in Utrecht het Gaudeamus Festival plaats. Het festival omvat meer dan 45 concerten, interdisciplinaire performances, de Gaudeamus Award, workshops, lezingen en een seminar. Onder de hoogtepunten onder meer de openingsavond in TivoliVredenburg, waarin het iconische werk *De Staat* van Louis Andriessen centraal staat en ook een gloednieuw stuk van componist Oscar Bettison klinkt, geschreven in opdracht van Asko|Schönberg als reactie op *De Staat*. Beide werken worden in originele bezetting uitgevoerd door Asko|Schönberg en Ensemble Klang. Andere festivalhoogtepunten zijn het Franse orkest ONCEIM & Christian Marclay, de voorstelling *ZUAM* van Futurists Foundation en een programma in samenwerking met het Londense label Nonclassical. De volledige programmering wordt 10 augustus bekendgemaakt.

De Staat is een van de meest toonaangevende Nederlandse composities uit de twintigste eeuw - er is zelfs een rockband naar vernoemd - maar wordt vanwege de grote bezetting zelden live in originele bezetting uitgevoerd. Met dit werk haalde Andriessen de minimal music naar Nederland, hij gaf er echter een volstrekt eigen draai aan. Dat het stuk zo'n schokgolf in en buiten Nederland teweegbracht, heeft alles te maken met het bijna obsessieve karakter ervan. *De Staat* is een gevecht. Twee orkesten nemen het tegen elkaar op. Andriessen schreef het, naar eigen zeggen, als bijdrage aan het debat over de verhouding tussen muziek en politiek. Dit thema vormt de rode draad door de rest van de avond, waarin het Gaudeamus Festival onderzoekt hoe de huidige generatie componisten hierover denkt. Ook *On the Slow Weather of Dreams* van Bettison, dat in Utrecht zijn wereldpremière beleeft, reflecteert net als *De Staat* op de actualiteit. Bettison: "Mijn visie is dat naarmate de wereld kleiner is geworden, het idee van de staat, van onze sociaal-politieke interacties, gefragmenteerd en verbrijzeld is geraakt." De Engels-Amerikaanse Bettison studeerde eind jaren negentig bij Louis Andriessen, een periode die hij karakteriseert als bepalend voor het vinden van zijn muzikale stem.

Nonclassical

In het kader van haar twintigjarig bestaan produceert het Engelse platform Nonclassical drie concerten tijdens het Gaudeamus Festival. Het platform, opgericht door Gabriel Prokofiev (de kleinzoon van), maakt hedendaagse klassieke muziek toegankelijk door dwarsverbanden aan te gaan met elektronische muziek en door het te presenteren buiten de traditionele concertzaal. Tijdens het Gaudeamus Festival presenteert Nonclassical onder meer de jonge Londense componist en performer **Jasmine Morris**. Met haar synthesizers, een laptop, gitaareffecten en een cassettespeler samplet, bewerkt en hercontextualiseert zij een bonte klankwereld, waarin orkestrale geluiden, feedback en machinale ruis elkaar naadloos vinden. Rising star **NikNak** brengt een solo dj-set met geïmproviseerde performance-elementen, op de grens van ambient, glitch en experimentele clubmuziek. **Klavikon** herinterpreteert elektronische muziek zonder gebruik te maken van loops, laptops of sequencers maar mét zijn versterkte 'prepared' piano. De 88 toetsen worden aangevuld met zijn eigen uitvindingen en gevonden voorwerpen. Met onder meer een op maat gemaakte pick-up en een robothond bouwt hij een geheel nieuwe geluidswereld.

Futurists Foundation / Jerzy Bielski & Thomas Brand

Futurists Foundation / Jerzy Bielski & Thomas Brand duiken met de voorstelling *ZUAM* in de wereld van de eigen verbeelding. Vier operazangers en een dove danser voeren een meeslepend operaritueel op, waarin gebarentaal en prototalen centraal staan. De muziek is een eclectische mix van enerzijds traditionele muziek uit culturen van de Inuit, Tibetanen, Zulu's en Balinezen en anderzijds moderne elektronica. De scheidslijn tussen werkelijkheid en illusie vervaagt...

Metamorphosis

Productiehuis De Diamantfabriek en het **Maat Saxophone Quartet** slaan de handen ineen voor *Metamorphosis, A Virtual Opera* van componist en librettist Nuno Lobo en videokunstenaar Pedro Lobo. Basis vormt het korte verhaal *De Gedaanteverwisseling* van Franz Kafka, waarin een man van

de een op andere dag in een insect verandert. Ondersteund door realtime videoprojecties halen de vier musici, tevens personages, dit verhaal uit 1912 naar ons digitale tijdperk, waarin identiteitsverlies en sociale vervreemding hoogtij vieren.

ONCEIM & Christian Marclay

Het 35-koppige Franse orkest ONCEIM brengt de wereldpremière van *Found in Orchestra* van de gerenommeerde Zwitsers-Amerikaanse componist, turntablist en beeldend kunstenaar Christian Marclay, die eerder samenwerkte met onder meer John Zorn en Sonic Youth. Het elektroakoestische werk is opgebouwd rond samples van het orkest zelf, dat vanzelfsprekend ook live en realtime aan de slag gaat. Naast het werk van Marclay speelt ONCEIM ook de wereldpremière *Together We Feel And Alone We Experience* van de Schots-Nederlandse componiste Genevieve Murphy, waarin zij zelf meespeelt op doedelzak.

En er is meer

FOR REAL van **Andrea Voets** is een theatrale radioshow over de nog altijd gangbare seksistische intellectuele ondermijning van de vrouw. Het publiek is te gast in haar radiostudio, van waaruit verhalen en ervaringen van veertien vrouwen worden 'uitgezonden'. Live interviews met vrouwen uit het publiek vormen een integraal onderdeel van de voorstelling. Elke editie van *FOR REAL* wordt opgenomen en uitgebracht als podcast. Het Utrechtse makerscollectief **BUI** is voor de vierde keer te gast op het festival en behoort elke keer weer tot de grote publieksfavorieten. Dit jaar bouwen zij een rituele speeltuin in de bibliotheek aan de Neude. Er klinken met pvc-buizen verlengde blaasinstrumenten, er worden stellages op- en afgebouwd, er wordt gezongen en er wordt op de omgevingsgeluiden gereageerd. En wat te denken van **Binkbeats**? In zijn interactieve performatieve geluidsinstallatie *OHM* stapt het publiek letterlijk een wereld in van overweldigende resonantie, textuur en polyritmiek. Deze installatie van Binkbeats alias Frank Wienk (slagwerker van HIIIT) kan gedurende het hele festival bezocht worden.

Gaudeamus scout talent uit binnen- en buitenland en draagt als opdrachtgever, producent en podium bij aan de ontwikkeling van carrières van innovatieve componisten, (geluids)kunstenaars, performers en musici. Ze worden uitgedaagd nieuwe, vernieuwende werken te maken. Dit gaat gepaard met jarenlange ondersteuning en begeleiding.

Gaudeamus Festival
wo 4 t/m zo 8 september 2024
Utrecht

Website
Perspagina

Noot voor de redactie: voor meer informatie en/of een interview kunt u contact opnemen met Johan Kloosterboer van De Nieuwsmakelaar. Telefoon 06-52 626 907, e-mail johan@nieuwsmakelaar.nl.